

Jeskyně s mladopaleolitickým osídlením

Mladeč, okr. Olomouc, Olomoucký kraj

Před 32 až 30 tisíci lety

0,3 km

Navigační bod: N 49°42'23.14",
E 17°0'56.15" (vstup do jeskyně).

Přístup: Od rozcestníku Mladeč, náves, bus po červené turistické značce, obcí, asi 300 m západním směrem (přibližně 580 m z parkoviště).

Význam: Místo unikátního nálezů kosterních pozůstatků člověka moderního typu *Homo sapiens sapiens* (nejpočetnějších a jedněch z nejstarších v Evropě doložených) spolu s doklady jeho činnosti – kamennou štipanou industrií, kostěnou industrií (např. typické mladečské hroty), či souborem přívěsků z provrtaných zvířecích zubů.

Historie: Mladečské jeskyně byly objeveny při těžbě vápence v roce 1828 (udáván je i rok 1815 nebo 1826) a pamětníci později vzpomínali na nález kostry „obra“. V 80. letech 19. století v jeskyních prováděl průzkum J. Szombathy, kustod vídeňského historicko-přírodovědného muzea. V sedimentech Dómu mrtvých našel horní část lebky, čelisti a zlomky dvou dalších lidských lebek, zlomky dětské lebky a části kostí člověka, kromě toho provrtané zuby a velký kostěný hrot mladečského typu. Od té doby se výzkumu v jeskyních věnovala řada badatelů. V roce 1911 koupila jeskyně Krajinská musejní společnost v Litovli, která se značnými náklady provedla konečnou úpravu jeskynních prostor. Revizní

← Mladečské jeskyně, Dóm mrtvých. Foto R. Zatloukal

výzkumy byly prováděny i v poválečném období, byly však doloženy jen starší čtvrtohorní usazeniny, vrstvy s lidskými ostatky již byly odtěženy. Nálezy jsou uloženy ve vídeňském Naturhistorisches Museum, v Moravském zemském muzeu v Brně a ve Vlastivědném muzeu v Olomouci. Část materiálu byla zničena v roce 1945 při požáru mikulovského zámku.

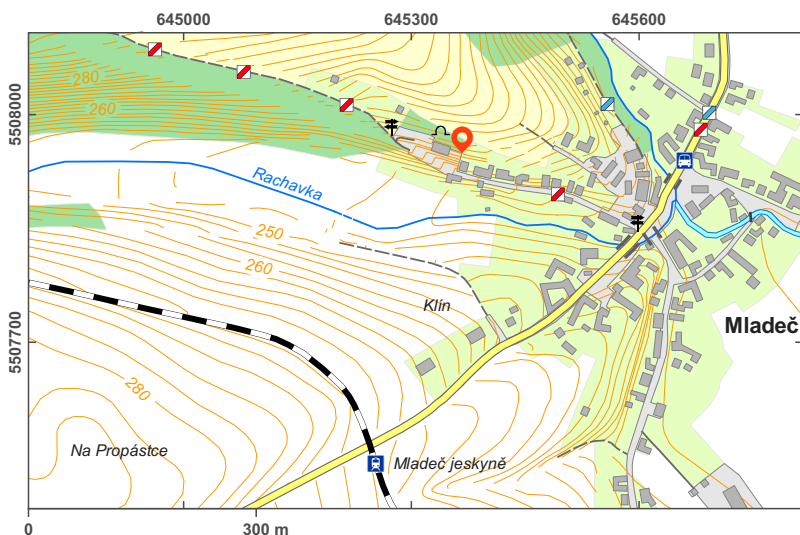
I v současné době přetrvávají spory o způsob, jakým se lidské pozůstatky dostávaly do jeskyní a zda byly jeskyně přirozeně

přístupné, a také zda sloužily jako sídliště či pouze ke kultovním účelům. Podle jedné teorie byl vchod v místě současného vstupu s částečně dochovaným portálem, podle druhé teorie byli mrtví vhazováni komínem v severovýchodní části Dómu mrtvých (tzv. Komín mrtvých).

Popis: Mladečské jeskyně jsou součástí Moravskoslezského krasu, jeskynní soustava se rozkládá pod východním výběžkem vápencového hřbetu zvaného Třesín, pod povrchem místní trati „Plavatisko“. Ze čtyř vstupů do jeskyní je veřejně používán

↑ Mladeč, vstupní budova. Foto H. Dehnerová

↑ Okrové značky na pravé straně „portálu“. Foto R. Zatloukal

pouze jeden – hlavní vstup pro návštěvníky na jihovýchodním úpatí Třesína. Morfologie jeskyní i okolního povrchového reliéfu byla výrazně pozměněna novodobými zásahy člověka, zvláště v rámci zpřístupňování jeskyní.

Nálezy lidských kosterních pozůstatků byly učiněny na třech místech. Ve 20. letech 19. století v prostoru vchodu do jeskyní, od roku 1881 v Dómu mrtvých (protáhla prostory členěná skalními pilíři v přední části jeskyní) a v roce 1904 v takzvané Kniesově jeskyni (dnes odtěžená). Poněkud sporná je existence ohnišť, objevených ve 20. letech 20. století. Celkem bylo v Mladečských jes-

kyních nalezeno (bez anatomických souvislostí) přes 100 jednotlivých lidských kostí, náležejících několika jedincům.

V roce 1981 byly na stěnách na několika místech objeveny okrové značky, např. svislé linie, šipka, tečky a skvrny. Otázka jejich stáří zůstává otevřená. [hd, ps]

Literatura: Szombathy 1904; Knies 1905; Svoboda 2000; Oliva 2003.

Okolí:

(1) Litovel (OL), historické jádro města: N 49°42'4.91", E 17°4'32.55" (4 km).

(2) Úsov (OL), hrad přestavěný na zámek

s Lovecko-lesnickým muzeem:

N 49°47'56.09", E 17°0'54.71" (10 km).

(3) Stavenice, Úsov (OL), eneolitické hradiště v trati Na flekách: N 49°47'8.42",

E 16°59'29.16" (9 km).

(4) Mohelnice (OL), historické jádro města:

N 49°46'36.57", E 16°55'8.56" (10 km).

↑ Pohled na Třesín od východu. Foto H. Dehnerová 2015

↑ Pohled na Mladeč od jihovýchodu. Foto M. Kalábek 2014